

KÚRIA

Bfv.II.1594/2015/7.szám

A Kúria Budapesten, a 2016. évi február hó 3. napján tartott tanácsülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A garázdaság vétsége és más bűncselekmény miatt a terhelt ellen folyamatban volt büntetőügyben a Legfőbb Ügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Jászberényi Járásbíróság 4.B.329/2013/12. számú ítéletét megváltoztatja:

a terheltet az ellene zaklatás vétsége [Btk. 222. § (1) bekezdés] miatt emelt vád alól felmenti;

a pénzbüntetés napi tételeinek számát - az egy napi tételek összegének érintetlenül hagyása mellett - 200 (kétszáz) napi tételre mérsékli, így a pénzbüntetés összege 220.000 (kétszázhúszezer) forintra mérséklődik;

a pénzbüntetést - meg nem fizetése esetén - fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni;

a részlefizetés engedélyezését mellőzi.

A Jászberényi Járásbíróság 4.B.329/2013/12. számú ítéletét egyebekben hatályában fenntartja.

Elrendeli a terhelt által pénzbüntetés címén esetlegesen befizetett - a 220.000 (kétszázhúszezer) forintot meghaladó - összegnek a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkori törvényes kamatával együtt történő visszatérítését.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos

tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I.

A Jászberényi Járásbíróság a 2014. augusztus 21. napján tartott tárgyaláson meghozott, kihirdetett és fellebbezés hiányában aznap jogerős 4.B.329/2013/12. számú ítéletével terheltet bűnösnek mondta ki 2 rendbeli - ebből 1 esetben folytatólagosan elkövetett - garázdaság vétségében [2012. évi C. törvény (a továbbiakban: Btk.) 339. § (1) bekezdés] és zaklatás vétségében [Btk. 222. § (1) bekezdés]. Ezért őt - halmazati büntetésül - 300 napi tétel, napi tételenként 1.100 forint, összesen 330.000 forint pénzbüntetésre ítélte. Rendelkezett a pénzbüntetés részletekben megfizethetőségéről, és a részletfizetés elmulasztása miatti esetleges átváltoztatásáról, valamint a bűnügyi költségről.

II.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Legfőbb Ügyészség nyújtott be felülvizsgálati indítványt BF.1540/2015/1. szám alatt a terhelte javára - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja alapján - arra hivatkozással, hogy a terhelte bűnösségének megállapítására a zaklatás vétségében a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése miatt került sor.

Az indítvány szerint az egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő zaklatás vétsége szubszidiárus bűncselekmény, amely kizárólag akkor állapítható meg, ha egyidejűleg súlyosabb bűncselekmény nem valósult meg. Ilyen súlyosabb bűncselekmény a két évig terjedő szabadságvesztéssel fenyegetett garázdaság vétsége.

A zaklatás megállapításához szükséges rendszeresség vagy tartósság megállapíthatóságának nem akadálya, hogy egyes részselekményei garázdaságnak minősülnek. A 2013. február 24-én elkövetett garázdaság (tényállás 3. pont) azonban nem releváns, mert ekkor a sértett önként vette fel a kapcsolatot a terhelttel. A 2013. február 20-án (tényállás 2. pont) és a 2013. augusztus 4-én (tényállás 4. pont) elkövetett garázdaság, illetve a 2013. augusztus 6-i (tényállás 5. pont) zaklatásként értékelt cselekmények között eltelt öt és fél hónap alatt megvalósított mindösszesen három cselekmény sem rendszeresnek, sem tartósnak nem vehető, ezért a zaklatás megállapítására nem alkalmasak.

A Legfőbb Ügyészség ezért az alapítélet megváltoztatásával a terhelte tanácsulésen történő felmentését indítványozta a zaklatás vétségének vádja alól azzal, hogy a kiszabott pénzbüntetés napi tételei számának csökkentése nem indokolt, mert a terhelte korábban

és a jelen alapügy alatt is követett el garázdaságot.

A terhelt felülvizsgálati eljárásban kirendelt védője az észrevételében alapvetően egyetértett az ügyészti állásponttal. Rámutatott azonban arra, hogy a sértett kizárólag a 2013. február 20-i (tényállás 2. pont) és a 2013. augusztus 6-i (tényállás 5. pont) magatartás miatt terjesztett elő magánindítványt, így erre a két cselekményre tartja helytállónak a Legfőbb Ügyészség érvelését.

A terhelt nem tett észrevételt.

III.

A Kúria azt állapította meg, hogy a Legfőbb Ügyészség felülvizsgálati indítványa és a védő indítványa - az alábbiak szerint - alapos.

A Be. 416. § (1) bekezdése a) pontjának 3. fordulata alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

1.

A Kúria mindenekelőtt azt rögzíti, hogy a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott ítéletét a járásbíróság - a Be. 259. § (1) bekezdésének 1. mondata alapján - rövidített indokolással szerkesztette, így az indokolás alapvetően a tényállásból és az alkalmazott jogszabályok megjelöléséből áll.

Ugyanakkor az alapítélet indokolása hiányos. Rövidített indokolás esetén is elvárható, hogy a vádiratban vád tárgyává tett tényállás és a bíróság által megállapított tényállás egymáshoz való kapcsolata beazonosítható legyen. Ha nem egy cselekmény a vád tárgya, és nem egy rendbeli bűncselekmény a vádbeli minősítés, akkor a bíróság kapcsolja az általa megállapított egyes tényállásrészletekhez az általa megállapított bűncselekményeket. Ezt a következetes gyakorlat úgy oldja meg, hogy a megnevezett egyes bűncselekmények mellett - bevett szerkesztéssel zárójelben - a törvényhely mellett megjelöli azt is, hogy az melyik tényállási pontra vonatkozik.

A Kúria jelzi, hogy ennek a követelménynek a vádirat megfelelt, ám a járásbíróság ítéletéből nem állapítható meg, hogy az indokolás 1-5. pontjaiban rögzített melyik tényállást tekintette 2 rendbeli - 1 esetben folytatólagosan elkövetett - garázdaságnak és melyiket zaklatásnak.

Kétségtelen, hogy a Be. 259. §-ának (1) bekezdése alapján rövidített indokolással szerkesztett ítélet indokolása csupán a tényállásból és az alkalmazott jogszabályok megjelöléséből is

állhat - tehát nem szükséges minősítést is magába foglaló jogi indokolással ellátni, ám több bűncselekmény megállapítása esetén a bűncselekmények és a tényállási pontok egymásra vetítése feltétlenül elvárható.

2.

Miután az alapügyben eljáró bíróság e minimális kötelezettségét elmulasztotta, a felülvizsgálati indítvány elbírálása kapcsán a Kúria egyenként vizsgálta meg és minősítette a tényállás 1-5. pontjaiban rögzített cselekményeket. Ennek eredményeként megállapította, hogy az 1., 3. és 4. pontban leírt cselekmények egyaránt garázdaság vétségének [Btk. 339. § (1) bekezdés] minősülnek.

A terhelt a tényállás 1. pontbeli cselekményt 2012. december 2-án M G sérelmére; a tényállás 3. pontbeli cselekményt 2013. február 24-én a sértett és annak anyja sérelmére; a tényállás 4. pontbeli cselekményt 2013. augusztus 4-én a sértett sérelmére - mindhárom esetben személy elleni erőszakkal - követte el. Miután a három cselekmény időben, térben és személy elleni irányultságában egyaránt eltért egymástól, azokból a terhelt egységes akarat-elhatározására nem vonható következtetés. Emellett a cselekmények elkövetése között sincs olyan rövid időköz, amely alapján - akár csak részlegesen is - a folytatólagosság [Btk. 6. § (2) bekezdés] egységébe lennének vonhatóak.

A tényállás 1., 3. és 4. pontbeli cselekmények tehát 3 rendbeli garázdaság vétségének minősülnek, eltérően az alapítélet rendelkező részében megjelölt 2 rendbeli - ebből 1 esetben folytatólagosan elkövetett - garázdaság vétségétől.

A garázdaság vétségeként értékelt cselekmények minősítése ugyan részben törvénysértő volt, ám az nem képezte a felülvizsgálat tárgyát. A Be. 423. §-ának (4) bekezdése alapján ugyanis a felülvizsgálati eljárásban - főszabályként - az indítványhoz kötöttség érvényesül. A Kúria a megtámadott határozatot - a törvényben meghatározott kivétellel - csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül. A Kúria ezért csak a törvénysértés megállapítására szorítkozott.

3.

Az elkövetéskor (lásd 1978. évi IV. törvény 176/A. § (1) bekezdésében) és elbíráláskor lényegében azonos tartalmú Btk. 222. §-ának (1) bekezdése alapján, aki abból a célból, hogy mást megfélemlítsen, vagy más magánéletébe, illetve mindennapi életvitelébe önkényesen beavatkozzon, őt rendszeresen vagy tartósan háborgatja, ha súlyosabb bűncselekmény nem valósul meg, vétség miatt egy évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.

A Btk. 231. §-ának (2) bekezdése előírja, hogy a 221-228. §-ban meghatározott bűncselekmény - és ezek közé tartozik a 222. §-ban pönalizált zaklatás is - csak magánindítványra büntethető, kivéve, ha a 227. §-ban meghatározott bűncselekményt rendvédelmi szerv tagjának sérelmére követik el, e kivétel azonban a jelen ügyben nem érvényesül.

A terhelt tényállás 2. pontjában körülírt 2013. február 20-i és a tényállás 5. pontjában megfogalmazott 2013. augusztus 6-i magatartását egyaránt sértett ellenében tanúsította.

A tényállás 2. pontbeli cselekménye kapcsán sértett kifejezetten zaklatás miatt terjesztett elő magánindítványt még aznap, 2013. február 20-án, valamint ugyancsak zaklatás miatt terjesztett elő magánindítványt 2013. augusztus 7-én a tényállás 4. és 5. pontjában körülírt cselekmények miatt. A tényállás 4. pontbeli cselekmény viszont garázdaságnak minősül, és a sértettnek sérülése nem keletkezett, így a magánindítvány közömbössé vált.

Amennyiben a tényállás 2. és 5. pontjában leírt cselekmények egyébként a zaklatás törvényi tényállásába illeszkednének, akkor sem képezhetnének zaklatási rész-cselekményt, mert a tényállás 2. pontbeli 2013. február 20-i cselekmény elkövetésétől 2013. augusztus 6-ig (tényállás 5. pont) eltelt csaknem fél évre figyelemmel sem a háborgatás rendszeressége sem annak tartóssága nem állapítható meg.

A Kúria a garázdaság és a zaklatás bűncselekményének alaki halmazatát megvizsgálva abból indult ki, hogy amennyiben azok elkövetési magatartása fedi egymást, illetve azonos, akkor ugyanazon cselekmény csak egyetlen bűncselekményt valósíthat meg, egyetlen bűncselekményként minősülhet. S a zaklatás csak akkor valósul meg, ha ugyanaz a cselekmény súlyosabban büntetendő bűncselekménynek nem minősül. Ha tehát az adott cselekmény (például) a két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő garázdaság vétségének minősül, akkor ugyanez a cselekmény nem minősülhet egy másik bűncselekménynek, még annak rész-cselekményeként sem. A Kúria tehát e tekintetben nem értett egyet a Legfőbb Ügyészség érvelésével, amely ellentétben áll a törvény alaki (eszmei) halmazatot kizáró kifejezett rendelkezésével.

Mindezekre figyelemmel a Kúria - miután a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból lefolytatott vizsgálata alapján feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértést nem észlelt - a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot - a Be. 427. § (1) bekezdése a) pontjának 1. fordulata alapján - megváltoztatta, és a terheltet - a Be. 6. §

(3) bekezdés a) pontja 1. fordulatanak és a Be. 331. §-a (1) bekezdésének alkalmazásával - az ellene zaklatás vétsége [Btk. 222. § (1) bekezdés] miatt emelt vád alól felmentette.

A részfelmentés a Kúria értékelése szerint - eltérően a Legfőbb Ügyészség indítványától - nem maradhatott következmény nélkül, ezért a Kúria a pénzbüntetés napi tételeinek számát a rendelkező rész szerint mérsékelte. Ez - az érintetlenül hagyott egy napi tétel összege mellett - azt eredményezte, hogy a pénzbüntetés összege 220.000 forintra mérséklődött.

A Kúria a részfelmentés miatt rendelkezett a terhelt által - a mérséklés alapján számított összegen felül - esetlegesen megfizetett pénzbüntetés visszatérítéséről [Be. 585. § (1) bekezdés].

A Kúria mellőzte a részletfizetés engedélyezését. Az alapítélet jogerőre emelkedésétől ugyanis már olyan hosszú idő telt el, hogy a részletfizetés engedélyezésének indokai időközbe elenyésztek. Miután a járásbíró erről külön nem, illetőleg kifejezetten a részletfizetéshez kötöten rendelkezett, a Kúria kimondta, hogy a pénzbüntetést - meg nem fizetése esetén - fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni [Btk. 51. § (1) bekezdés 1. fordulat].

A Kúria az általa elvégzett változtatásokkal nem érintett részében a Jászberényi Járásbíró 4.B.329/2013/12. számú ítéletét - a Be. 426. §-a alapján - hatályában fenntartotta.

Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja. Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság - a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén - az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2016. február 3.

Dr. Molnár Gábor Miklós s. k. a tanács elnöke, Dr. Feleky István s. k. előadó bíró, Dr. Tuba István s. k. bíró

A kiadmány hitelél:

bírósági ügyintéző

